

2025 ✓

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»**

**Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра загального мовознавства та іноземних мов**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-
педагогічної роботи

Богдан КОРОБКО

« 29 » 08 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ТЕОРІЯ МОВИ ТА ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ СТУДІЇ»

(назва навчальної дисципліни)

Підготовки

Магістра

(назва рівня вищої освіти)

Освітньої програми

«Англійська мова та зарубіжна література в закладах освіти»

Спеціальності

A4 Середня освіта

(код і назва спеціальності)

Полтава
2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія мови та лінгвопрагматичні студії» для студентів спеціальності А4 Середня освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти. Складена відповідно до освітньої програми «Англійська мова та зарубіжна література в закладах освіти» 2025 року.

Розробник: Болотнікова А.П. к.філол.н., доцентка, завідувачка кафедри загального мовознавства та іноземних мов
Халіман О.В., д.філол.н., доцентка

Погоджено:

Гарант ОП «Англійська мова та зарубіжна література в закладах освіти» Світлана ГАЛАУР

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загального мовознавства та іноземних мов

Протокол від «28» серпня 2025 року № 1

Завідувачка кафедри загального мовознавства та іноземних мов Алла БОЛОТНІКОВА
«28» серпня 2025 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету філології, психології та педагогіки

Протокол від «28» серпня 2025 року № 1

Голова навчально-методичної комісії факультету Віктор ЧЕРНИШОВ
«28» серпня 2025 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Форма здобуття освіти
		денна
Кількість кредитів – 3	А Освіта	Обов’язкова
Загальна кількість годин – 90		
Модулів – 1	Спеціальність А4 Середня освіта	Рік підготовки:
Змістових модулів – 3		1-й
		Семестр
		1-й
		Лекції
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>магістр</u>	16 год.
		Практичні, семінарські
		14 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
		60 год.
		Індивідуальна робота:
	Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30 / 60

2. Мета навчальної дисципліни

Мета – розширити й поглибити знання студентів щодо основних загальнолінгвістичних проблем, сформувавши цілісні уявлення про лінгвальну діяльність, мову й мовлення. Завдання курсу: ознайомити з предметом, завданнями й значенням мовознавства, його місцем у системі наук; сформувавши уявлення про природу мови, її сутність і функції, структурно-системну організацію, соціальну зумовленість розвитку й функціонування, закономірності історичного розвитку, методи й прийоми наукового дослідження мови.

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 6 Здатність поважати та цінувати власну національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; репрезентувати національну культурну ідентичність, творчо самовиражатися.

ЗК 7 Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, володіння навичками критичного мислення у процесі пошуку, оброблення та аналізу інформації.

ЗК 8 Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 7 Здатність планувати та організовувати наукове дослідження, творчий проєкт, обґрунтовувати, узагальнювати, оформляти згідно із сучасними вимогами та презентувати їхні результати, послуговуючись відповідним методологічним інструментарієм, та дотримуватися вимог академічної доброчесності.

СК 8 Здатність володіти всіма складниками комунікативної компетентності й використовувати їх у процесі професійної і міжособистісної комунікації у сферах усного і писемного мовлення.

СК 9 Здатність застосовувати при продукуванні текстів в усній та письмовій формах різностильові та різножанрові одиниці з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до етичних і моральних норм поведінки, прийнятих в іншомовному середовищі, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення навчальної дисципліни є дисципліни, що формують основу підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Програмні результати навчання:

ПРН 1 Володіти комунікативними стратегіями з іноземних мов у професійному міжкультурному спілкуванні та практичній педагогічній діяльності з використанням сучасних мовних засобів.

ПРН 5 Використовувати наукову, довідкову, методичну літературу рідною та іноземною мовами, сучасні методи обробки інформації для здійснення педагогічних досліджень в галузі професійної діяльності, критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел.

ПРН 12 Управляти освітнім процесом у різних типах закладів освіти, використовувати здобуті лінгвосоціокультурні знання для забезпечення взаємодії з професійними спільнотами, зокрема і міжнародними, на різних рівнях комунікації.

ПРН 14 Використовувати гуманістичний потенціал іноземної мови і культури для формування духовного світу громадян України, забезпечувати організацію діалогу мов і культур на заняттях з іноземної мови і зарубіжної літератури, формувати навички етичної та соціально відповідальної поведінки.

5.Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний порогів рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	B	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує Здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	C	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64 - 73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядались з	Середній , що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.

			викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	
60 – 63	Е	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній, що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену/заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни Здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький, не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний, Здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобом оцінювання та методом демонстрування результатів навчання є:

- ✓ **поточний контроль**
 - усне опитування
 - виконання практичних завдань
- ✓ **модульний контроль**
 - модульна контрольна робота
 - тестування
- ✓ **підсумковий контроль**
 - екзамен.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ПРЕДМЕТ НАУКИ ПРО МОВУ

Тема 1. Вступ. Мовознавство як наука. Теорія мовознавства як наука й навчальна дисципліна. Мета, завдання, структура курсу. Проблематика загального мовознавства. Теоретичне й практичне мовознавство (викладання мов, практика перекладу тощо). Конкретне мовознавство (україністика, германістика, романістика, полоністика тощо). Місце мовознавства серед інших наук. Суміжні (інтердисциплінарні) із лінгвістикою галузі наукового знання: математична, інженерна, прикладна, комп'ютерна лінгвістика; біолінгвістика, етнолінгвістика, лінгвокультурологія, соціолінгвістика, психолінгвістика та ін. Значення загального мовознавства у філологічній підготовці студентів.

Тема 2. Природа й суть мови. Три погляди на сутність мови: соціальний, психологічний та біологічний аспекти лінгвальної діяльності. Мова й інші засоби спілкування. Мова як когнітивно-семантичний континуум на ноосферному рівні організації свідомості. Основні й суміжні функції мови та мовної діяльності. Генетичне визначення мови як синтезу звуку й думки (В. фон Гумбольдт). Функційний аспект аналізу мови.

Практичне заняття № 1.

Тема 3. Проблема походження мови. Мова як історично змінюване явище. Теорія походження мови. Легенди про походження мови. Гіпотези щодо походження мови: біблійна, звуконаслідувальна, вигукова, договірна, еволюційна, гіпотеза жестів. Теорії моногенезу та полігенезу. Логосична теорія походження мови, її відношення до філологічної практики старовини й середньовіччя. Раціоналістична теорія походження мови – доктрина суспільного договору, віддзеркалення цієї теорії у філософській граматиці й раціоналістичних описах мов світу. Ономатопоестична теорія походження мови, роль цієї теорії в розвитку філології і порівняльного мовознавства. Соціальна теорія походження мови, оцінка ролі мови для розвитку індивідуального мислення і суспільної свідомості. Історичний розвиток мови. Статика й динаміка в мові. Функціонування і розвиток мови. Чинники розвитку мови. Взаємодія мов та мовні контакти. Проблема мовних змін у сучасній лінгвістиці. Синхронія і діахронія. Зовнішні та внутрішні чинники мовних змін. Темпи мовних змін. Основні закони розвитку мови.

Практичне заняття № 2.

Змістовий модуль 2. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ МОВОЗНАВЧОЇ НАУКИ

Тема 4. Мова як особлива знакова система. Поняття про знак, його суть і властивості. Структура знаків: монологічна й білатеральна концепція мовного знака. Обумовленість знака. Асиметричний дуалізм мовного знака. Основні проблеми семіотики – науки про знаки й знакові системи. Семіотичний трикутник. Диференційні ознаки знакових систем. Мова як особлива знакова система. Універсальність мови як засобу спілкування. Типи знаків і специфіка мовної системи, самотність і суспільна функція знака. Слово як основний мовний знак. Дуалізм словесного знака. Мовні й немовні знаки. Доцільність використання невербальних знаків як допоміжних засобів спілкування. Типи знаків за фізичною природою.

Практичне заняття № 3.

Тема 5. Структура й система мови. Системний підхід у науці. Мовна система й мовна структура, як об'єкт науки про мову. Поняття системи і структури мови. Найсуттєвіші ознаки мовної системи. Системність як онтологічна властивість мови: його одиниць, семантики, стилів. Риси системи й особливості їх прояву в мові: гетерогенність, відкритість, багатофункціональність. Подвійне членування мови. Структурні рівні мови: фонематичний, семантичний (морфеміко-морфологічний і лексико-семантичний) та синтаксичний рівні. Проблема частин мови. Проміжні рівні мовної системи. Види структурних відношень: парадигматичні, синтагматичні, ієрархічні. Мовні підсистеми (рівні, яруси). Одиниці й категорії ярусів. Польова модель мовної системи.

Практичне заняття № 4.

Тема 6. Взаємозв'язок мови й мислення. Аспекти дослідження взаємозв'язку мови й мислення. Проблема взаємовідношення мови й мислення в працях українських та зарубіжних лінгвістів. Сучасні напрями менталінгвістики. Мова, мислення і свідомість, передумови

виникнення людської мови. Мова й етногенез. Мова й свідомість. Мова й мислення. Багатокомпонентність мислення і багатофункційність мови. Узаємозв'язок мови й мислення в системі мовних значень. Внутрішня мова. Металінгвістика як наука про взаємовідношення мови й мислення. Психолінгвістика. Рівні мовної здібності. Функційна роль значення слова в породженні мовлення. Теорія мовної відносності Уорфа-Сепіра.

Практичне заняття № 5.

Змістовий модуль 3. ЛІНГВОПРАГМАТИКА

Тема 7. Лінгвістична прагматика як наука. Витоки прагматичних ідей. Становлення лінгвопрагматики як окремого наукового напрямку. Теорія мовленнєвих актів як підґрунтя лінгвістичної прагматики. Поняття мовленнєвого акту (за Дж. Остінім). Структура мовленнєвого акту. Поняття комунікативної інтенції. Іллокуція і перлокуція в структурі мовленнєвого акту. Типологія мовленнєвих актів. Прямі й непрямі мовленнєві акти. Особливості прямих мовленнєвих актів. Типи непрямих мовленнєвих актів. Перформатив як особливий тип мовленнєвого акту.

Практичне заняття № 6.

Тема 8. Прагматичні характеристики тексту й дискурсу. Прагматика мовних одиниць. Узаємозв'язок семантики й прагматики. Прагматика фонетичних засобів. Прагматика лексичних одиниць. Прагматика граматичних структур. Прагматика речення. Роль контексту в прагматичному аналізі. Поняття мовної гри. Поняття комунікативної стратегії і комунікативної тактики. Комунікативна взаємодія. Мовна особистість у комунікації. Поняття комунікативної компетенції та фонових знань. Комунікативні невдачі. Типологія комунікативних невдач.

Практичне заняття № 7.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. ПРЕДМЕТ НАУКИ ПРО МОВУ						
Тема 1. Вступ. Мовознавство як наука	9	2				7
Тема 2. Природа і суть мови	11	2	2			7
Тема 3. Проблема походження мови. Мова як історично змінюване явище	12	2	2			8
Разом за змістовим модулем 1	32	6	4			22
Змістовий модуль 2. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ МОВОЗНАВЧОЇ НАУКИ						
Тема 4. Мова як особлива знакова система	11	2	2			7
Тема 5. Структура й система мови	11	2	2			7
Тема 6. Узаємозв'язок мови й мислення	12	2	2			8
Разом за змістовим модулем 2	34	6	6			22
Змістовий модуль 3. ЛІНГВОПРАГМАТИКА						
Тема 7. Лінгвістична прагматика як наука	12	2	2			8
Тема 8. Прагматичні характеристики тексту й дискурсу	10	2	2			8
Разом за змістовим модулем 3	24	4	4			16
Усього годин	90	16	14			60

9. Перелік питань для семінарських занять

Назва питань	Кількість годин
Семінарські заняття не передбачені	

10. Перелік питань для практичних занять

Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
Практичне заняття 1. Природа і суть мови 1. Еволюція поглядів на сутність мови в лінгвістиці від давніх часів до сучасності. 2. Натуралістична концепція природи і суті мови. 3. Психологічне розуміння природи і суті мови. 4. Мова як соціальне явище.	2
Практичне заняття 2. Проблема походження мови. Мова як історично змінюване явище. 1. Проблема походження мови як засобу спілкування. 2. Легенди і міфи про походження мови. 3. Античні теорії. 4. Мова як продукт людського єства. 5. Соціальні теорії походження мови. 6. Інші теорії.	2
Практичне заняття 3. Мова як особлива знакова система 1. Основні проблеми семіотики. Мовознавство і семіотика. 2. Сутність знака. Структура знака. 3. Знакові системи та їх типологія. 4. Особливості мовних знаків, їх класифікація. – асиметричний дуалізм; – об’єктивне і суб’єктивне в мовному знакові; – багатофункціональність (семантична, синтагматична і прагматична функція); – креативність – здатність до саморозвитку за внутрішніми законами. 5. Специфіка мовної системи як знакової. 6. Закон семантичної відкритості слова.	2
Практичне заняття 4. Структура й система мови 1. Системно-структурна лінгвістика і її основоположники. 2. Поняття про систему. Типологія систем. 3. Види системних відношень у мові: синтагматичні, парадигматичні, ієрархічні. 4. Поняття про структуру мови. 5. Поняття мовного яруса. Основні й проміжні рівні мови. Взаємодія мовних рівнів.	2
Практичне заняття 5. Узаємозв’язок мови й мислення 1. Проблеми взаємозв’язку мови і мислення в науці. Критичний аналіз поглядів учених. 2. Розумовий процес як асоціація (зв’язок) уявлень (Й. Герbart) за суміжністю, схожістю, контрастом, їх фізіологічна основа. Чуттєве мислення і образ як форма думки. 3. Форми логічно-абстрактного мислення і їх вираження в мові: поняття і слово, судження і речення, категорії логічні і категорії граматичні. 4. Мовномисленнєва діяльність, її етапи. Активна роль мови в процесі мислення. 5. Внутрішня мова як елемент системи (відношення) „мислення – мова”. Універсально-предметний код як основа функціонування великих півкуль мозку, ієрархічність структур (конкретні образи – узагальнені образи, пов’язані з поняттями). 6. Мова і мислення в онтогенезі (оволодіння рідною мовою). Генетичний зв’язок мови і мислення. 7. Мова і пізнання (когнітивна функція мови). Мова – мислення – свідомість – знання.	2

8. Мова картина світу.	
9. Мова народу і культура народу. Проблема мови як духу народу (гештальти – цілісні образи в свідомості) і фрейми (уявлення, відображення ситуацій).	
Практичне заняття 6. Лінгвістична прагматика як наука 1. Теорія мовленнєвих актів як підґрунтя лінгвістичної прагматики. 2. Поняття мовленнєвого акту (за Дж. Остінім). Структура мовленнєвого акту. Поняття комунікативної інтенції. 3. Ілюкція і перлюкція в структурі мовленнєвого акту. 4. Типологія мовленнєвих актів. Прямі й непрямі мовленнєві акти. 5. Перформатив як особливий тип мовленнєвого акту.	2
Практичне заняття 7. Прагматичні характеристики тексту й дискурсу 1. Прагматика фонетичних засобів. 2. Прагматика лексичних одиниць. 3. Прагматика граматичних структур. 4. Прагматика речення. 5. Поняття мовної гри. 6. Поняття комунікативної стратегії і комунікативної тактики. 7. Комунікативна взаємодія. Мовна особистість у комунікації. 8. Поняття комунікативної компетенції та фонових знань. Комунікативні невдачі. Типологія комунікативних невдач.	2
Разом	14

11. Перелік питань для лабораторних занять

Перелік питань	Кількість годин
Лабораторні заняття не передбачені	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи здобувача вищої освіти є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання семестрового екзамену.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Перелік питань	Кількість годин
Змістовий модуль 1. ПРЕДМЕТ НАУКИ ПРО МОВУ		
Тема 1. Вступ. Мовознавство як наука		
1	Мова і несловесні форми спілкування.	7
Тема 2. Природа й суть мови		
2	Основні та суміжні функції мови та мовної діяльності. Генетичне визначення мови: як синтез звуку і думки (В. фон Гумбольдт). Визначення мови з функціональної точки зору.	7

Тема 3. Проблема походження мови. Мова як історично змінюване явище		
3	Історичний розвиток мови. Статика і динаміка в мові. Чинники розвитку мови. Взаємодія мов та мовні контакти. Проблема мовних змін у сучасній лінгвістиці. Диференціація та інтеграція – основні процеси розвитку мови. Синхронія і діахронія. Зовнішні та внутрішні чинники мовних змін. Темпи мовних змін. Основні закони розвитку мови: закон еволюційного розвитку, закон аналогії, закон нерівномірного розвитку мовних підсистем. Тенденції мовного розвитку в майбутньому. Проблема скачка.	8
Змістовий модуль 2.		
Тема 4. Мова як особлива знакова система		
4	Дуалізм словесного знака. Мовні і немовні знаки. Доцільність використання невербальних знаків як допоміжних засобів спілкування. Типи знаків за фізичною природою. Знакова природа мови. Мовні знаки, їх структура і класифікація. Концепції знака в історії мовознавства. Концепція мовного знака у Ф. де Соссюра. Сучасні мовознавці про словесний знак.	7
Тема 5. Структура й система мови		
5	Поняття фонем. Фонем в парадигматиці і синтагматиці. Граматична система мови. Граматичні категорії. Поняття морфем. Частини мови. Основні ознаки речення. Структура речення. Проміжні рівні мови. Морфологічний проміжний рівень мови. Словотвірний проміжний рівень мови. Фразеологічний проміжний рівень мови.	7
Тема 6. Узаємозв'язок мови й мислення		
6	Шляхи вивчення проблеми зв'язку мови і мислення в науці. Узаємозв'язок мови і мислення в системі мовних значень, лексичних, граматичних (словотвірних і словозмінних) і конотативних.	8
Змістовий модуль 3. ЛІНГВОПРАГМАТИКА		
Тема 7. Лінгвістична прагматика як наука		
7	Теорія мовленнєвих актів у викладенні Дж. Остіна. Аналіз статті «Слово як дія» Дж. Остіна. Поняття мовленнєвого акту. Фази мовленнєвого акту: локуція, іллокуція, перлокуція. Проблема типології мовленнєвих актів. Основні типи класифікацій (Дж. Остін та Дж. Серль).	8
Тема 8. Прагматичні характеристики тексту й дискурсу		
8	Планування комунікативної взаємодії. Поняття комунікативної стратегії, комунікативної тактики та комунікативного ходу: співвідношення понять. Типологія комунікативних стратегій і тактик (О. Іссерс).	8
Разом		60

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено планом

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний), наочні (демонстративний, ілюстративний) та практичні (метод проблемного викладення, частково-пошуковий, або евристичний, дослідницький, аналітичний, дедуктивний) методи навчання.

Словесні та наочні методи навчання використовуються під час групових консультацій, практичні – при здійсненні студентами самостійної роботи та виконанні індивідуальних завдань.

До числа наочних методів, які застосовуються при викладанні дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація. Активні методи навчання: дискусія, дебати, робота в малих групах, мозковий штурм тощо.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння здобувачами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час практичних занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи та індивідуальних завдань, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті.

Модульний контроль є частиною поточного контролю і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Він реалізується шляхом проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування чи написання студентами контрольних робіт), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять або самостійної роботи для дистанційної форми навчання, під час групових консультацій або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Підсумковий контроль здійснюється у формі семестрового екзамену.

16. Розподіл балів, які отримують студенти за дисципліну

Нарахування балів*

з навчальної дисципліни «Теорія мови та лінгвопрагматичні студії» за видами робіт

Види робіт/контролю	Перелік тем							
	Тема 1. Вступ. Мовознавство як наука	Тема 2. Природа і суть мови	Тема 3. Проблема походження	Тема 4. Мова як знакова система особливого виду	Тема 5. Система і структура мови	Тема 6. Узаємозв'язок мови і мислення	Тема 7. Мова як історично	Тема 8. Методи вивчення і опису мови
	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3	
	Практичне заняття							
		1	2	3	4	5	6	7
Опитування		2	2	2	2	2	2	2
Виконання практичних завдань		1	1	1	1	1	1	1
Виконання завдань самостійної роботи	2	2	2	2	2	2	2	2
Тестування								1
Модульна контрольна робота			4			4		4
Всього за темами	2	5	9	5	5	9	5	10
Всього за модулями 1-3	16			19			15	
Екзамен	50							
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100							

*У Таблиці вказана максимальна кількість балів, які можна набрати за видами робіт

Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами опитування

Бали	Критерії оцінювання
2	Питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання. Студент вільно володіє науково-понятійним апаратом.
1	Механічне відтворення матеріалу з деякими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Бали	Критерії оцінювання
1	Виконано завдання практичного заняття в повному обсязі, належним чином оформлено висновки, в яких відображено здатність до практичного застосування отриманих знань.
0,5	Виконано завдання практичного заняття із несуттєвими помилками або не в повному обсязі, оформлено висновки, які частково розкривають практичне завдання.
0	Не виконано завдання практичного заняття або виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерії оцінювання
2	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
1	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Оцінювання тестування:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів (наприклад, $0,1 \times 10 = 10$);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання модульної роботи

Бали	Критерії оцінювання
4	Відповідь надана у письмовій формі, повна (90% і більше потрібної інформації) та правильна.
3	Відповідь надана у письмовій формі, достатньо повна (74% і більше потрібної інформації) або повна з незначними неточностями.
2	Відповідь надана у письмовій формі, неповна (60% і більше потрібної інформації) з несуттєвими помилками.
1	Відповідь надана у письмовій формі, коротка (59% і менше потрібної інформації) із помилками.
0	Відповідь надана у письмовій формі, коротка (34% і менше потрібної інформації) із суттєвими помилками.

**Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти
за результатами складання екзамену**

Завдання	Бали	Критерії оцінювання
1. Тестування	0-10	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($1 \times 10 = 10$), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.
2. Питання макс. по 20 балів	18-20	Питання розкрито повністю, відповідь обґрунтована, логічно побудована, що свідчить про високий засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	15-17	Питання розкрито, матеріал викладений у логічній послідовності, відповідь правильна або із незначними неточностями, що свідчить про достатній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	12-14	Питання розкрито в цілому, відповідь містить несуттєві помилки, що свідчить про середній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	0-11	Механічне відтворення матеріалу із суттєвими помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82-89	B – дуже добре	4 – добре
74-81	C – добре	
64-73	D – задовільно	3 – задовільно
60-63	E – достатньо	
35-59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0-34	F - незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них:

– при підсумковому контролі у вигляді екзамену 50 балів відведено на поточний контроль, а 50 балів – на підсумковий (для допуску до екзамену необхідно мати не менше 25 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (виконання практичних завдань, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 50 балів.

Присутність на лекціях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з

поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів у випадку екзамену), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль. Підсумковим контролем є екзамен. Здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Болотнікова А.П. Конспект лекцій з дисципліни «Теорія мови та лінгвопрагматичні студії» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А4 Середня освіта Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2025. 109 с.

2. Болотнікова А.П. Методичні рекомендації для практичних занять з дисципліни «Теорія мови та лінгвопрагматичні студії» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А4 Середня освіта Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2025. 21 с.

3. Болотнікова А.П. Методичні рекомендації для поточного контролю з дисципліни «Теорія мови та лінгвопрагматичні студії» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А4 Середня освіта Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2025. 33 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної прагматики: підручник. Київ: Академія, 2011. 304 с.
2. Бацевич Ф. С. Нариси з лінгвістичної прагматики: монографія. Львів: ПАІС, 2010. 336 с.
3. Бацевич Ф. С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень: підручник. Київ: Академія, 2008. 240 с.
4. Бережняк В. М. Загальне мовознавство: хрестоматія. Ніжин: Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2011. 361 с.
5. Вусик Г. Л. Загальне мовознавство (соціолінгвістичний аспект): навч.-метод. посібник. Донецьк: Юго-Восток, 2008. 163 с.
6. Громко Т. В. Методологія та досвід дескрипції говірки: монографія / за ред. проф. О. І. Іліаді. Дніпро: Середняк Т.К., 2021. 452 с.
7. Завальська Л. В. Комунікативні стратегії і тактики в політичному інтерактиві: лінгвопрагматичний аспект: дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук. Одеса, 2017. 220 с.
8. Загальне мовознавство в тестах для бакалаврів: навч. посібник. Дрогобич: РВВ ДДУ ім. Івана Франка, 2013. 158 с.
9. Загнітко А. П. Мовознавство: загальне мовознавство. Вінниця : Твори, 2019. 118 с.
10. Зеленько А. С. Загальне мовознавство: навч. посібник. Київ: Знання, 2010. 380 с.
11. Карпіловська Є. А., Кислюк Л. П., Клименко Н. Ф. Система та структура української мови у функціонально-стильовому вимірі: монографія. Київ: Інститут української мови НАН України, 2024. 351 с.
12. Кійко Ю.Є. Загальне мовознавство: практикум. Чернівці: Чернівецький нац. унт, 2021. 78 с.
13. Кондратенко Н. В., Стрій Л. І., Билінська О. С. Лінгвопрагматика політичного дискурсу: типологія мовленнєвих жанрів: монографія; за заг. ред. Н. В. Кондратенко. Одеса: Астропринт, 2019. 236 с.
14. Космеда Т., Олексенко О., Павлова І. Семантика й прагматика дискурсивного слова та його потенціал для діагностики психотипу мовної особистості: аспектуальний опис: моногр. / за наук. ред. проф. Т. Космеди. Харків: Харк. іст.-філол. т-во, 2019. 308 с.

15. Кучер А. С. Теоретичні засади дослідження лінгвопрагматики. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. Кропивницький: КОД, 2020. Вип. 187. С. 295–300.
16. Лебон Г. Психологія мас. К.: Видавничий союз «Андронум», 2021. 138 с.
17. Ревуцька С. К., Зінченко В. М., Герасименко О. Ю. Курс лекцій з дисципліни «Методологія лінгвістичних досліджень», ступінь магістр. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2022. 151 с.
18. Саврасова-В'юн Т. Комунікативний практикум : навч.-метод. посібн. Київ: Київ. стол. ун-т ім. Б. Грінченка, 2024. 184 с.
19. Семенюк Зюмрютдал І. Теорії мовленнєвих актів у XXI столітті. *International Science Journal of Education and Linguistics*. Vol. 2, No. 5, 2023, pp. 10-14.
20. Супрун Л. В. Загальне мовознавство. Практичні заняття, самостійна робота: навч. посіб. Київ: Знання, 2012. 335 с.
21. Халіман О. В. Граматика оцінки: морфологічні категорії української мови: монографія / переднє слово, наук. ред. проф. Т. Космеди. Харків: Майдан, 2019. 458 с.
22. Халіман О. В. Категорія відмінка в аспекті аксіологічної прагмалінгвістики. *Studia Ukrainica Posnanieniensia*. Posnań, 2013. Zeszyt I. S. 39–45.
23. Bloomfield L. *Language*. Chicago: The University of Chicago Press, 2001. 580 p.
24. Chapman S. *Pragmatics*. Palgrave-Macmillan, 2011. 304 p.
25. Gross T. *Handbook for Higher Education. Linguistic Pragmatics and Contextual Language: Scientific Foundations and Principles in Language Proficiency and Communication*. 2023. 44 p.
26. Hryshchenko O. S. *Antropolohichni aspekty komunikatsii : monohrafiia*. Odesa : ONU im. I. I. Mechnykova, 2022. 180 s.
27. Kondratenko N. V. Linguopragmatics of a political poster interaction strategies with addresses. *Communicative-pragmatic, normative and functional parameters of the professional discourse*. Collective monograph. Lviv-Toruń: LigaPres, 2021. P. 79–96.
28. Saussure de F. *Course in General Linguistics*. Chicago and La Salle, Illinois: Open Court Publishing Company, 2000. 236 p.
29. Sun, K. Colloquialization as a key factor in historical changes of rational and emotional words. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 2022. 119.

Допоміжна

1. Безугла Л. Р. До питання розмежування прагматики, стилістики та прагмалінгвістики. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Сер.: Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов. 2014. № 1102, вип. 77. С. 6–10.
2. Загнітко А. П. Теорія лінгвоперсонології. Вінниця: Нілан-Лтд, 2017. 136 с.
3. Нарушевич-Васильєва О. В. Категорія спонукальності у прагматичному аспекті: автореф. дис. канд. філол. наук. Одеса, 2002. 20 с.
4. Серажим К. С. Семантико-прагматична організація тексту. *Вісн. Запорізь. держ. ун-ту*. Серія «Філол. науки». 2001. № 3. С. 35–42.
5. Скаб М. Прагматика апеляції в українській мові: навч. посібник. Чернівці: Рута, 2003. 80 с.

19. Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу на платформі Moodle: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=7094>
2. Електронні інформаційні ресурси НБУВ. URL: : <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>
3. Журнал „Мовознавство” URL: <http://www.inmo.org.ua/jm.html>
4. Український мовно-інформаційний фонд НАН України. URL: <http://www.ulif.org.ua/>